

זיהום מים

זיהום מים הוא קיומם של חומרים מזיקים ו/או מיקרו אורגניזמים העשויים לגרום נזק לאדם או לסביבה. מקורות הזיהום הינם: דלקים, שפכים פסולת חקלאית, חומרי דשן חקלאיים וכבישים ורעייה.

מה בין זיהום מים לזיהום קרקע ?

זיהום מים וזיהום קרקע מוזכרים יחד במקרים רבים, כיוון שחלק ניכר מהמים למעשה מקורו במי גשמים, מים שזורמים על פני הקרקע ומחלחלים דרכה. במידה ויש מזהמים בקרקע, במקרים רבים הם נספחים למים ומוסעים הלאה למקורות מים עיליים דוגמת נחלים מאגרים וכינרת או מחלחלים וחודרים למי התהום מי התהום מהווים מרכיב חשוב למי שתייה בארץ ומהווה את המקור היחיד למי שתיה ברמת הגולן.

זיהום מים משפכים ביתיים

שפכים ביתיים הם מזהם המים הגדול ביותר בישראל, אולם ברמת הגולן מי הביוב מטופלים בשיטה הנקראת "בוצה משופעלת" ואת המים המטוהרים מזרימים לחקלאות. עם זאת, במקרים בהם ישנה תקלה, ייתכן ויזרמו מים על פני השטח או לנחלים. במקרה כזה יש לדווח במידי למוקד גולן 3254* ע"מ שיטפלו בתקלה במהירות המרבית.

שפכי תעשייה

סוגי המזהמים בשפכי התעשייה רבים ומגוונים. לתוך קטגוריה זו ברמת הגולן נכון יהיה להכניס גם את הפעילות הצבאית. יש מזהמים המגיעים לשפכים ממקור ייחודי כגון מפעל בעל תוצר לוואי מסוים ויש מזהמים נפוצים כגון ריכוזי מלחים כחלק מתהליך טיהור המים לצרכי התעשייה הרטובה (דהיינו - תעשיות הצורכות מים בתהליך הייצור).

זיהום מים מחקלאות צומח

חקלאות עשויה להיות בעלת פוטנציאל זיהום גבוה ביותר ממספר גורמים. הראשון הוא שימוש יתר בדשנים שונים העלול לחלחל למי תהום או לחילופין דשנים העשויים להישטף למקורות מים עיליים ולגרום לחוסר איזון במקור המים. השני הוא זיהום כתוצאה מטיפול לא נכון בחומרי הדברה. זיהום מחומרי הדברה יכול לנבוע מכמה גורמים: א. אי טיפול במכלי הריסוס, שאותם יש לשטוף, לנקב ולשלוח בצורה מסודרת להטמנה בעזרת המועצה.

ב. שטיפה לא נכונה של המרסס. את המרסס יש לשטוף ולרסס על אזור במטע שכבר רוסס או לרוקן אותו על אחד בשבילי המטע.

ג. ריסוס לא תואם את מזג האוויר, דוגמת ריסוס בזמן רוח או ריסוס עם ציוד מתאים המונע רחף. דרך נוספת למניעת זליגת הרסס מחוץ למטע, היא שתילה של עצים שישמשו חיץ בין המטע לשטח הפתוח.

זיהום מים מחקלאות בעלי חיים

גידול בעלי חיים יוצר תוצרי לוואי אורגניים המאופיינים לפי סוג בעל החיים ואופי הגידול.

רפתות - לחלב מייצרות כמויות גדולות של זבל אורגני יחד עם כמויות מים העשירים בחנקות ומזהמים שונים. בעבר, הזבל האורגני היה מפוזר בשטחים החקלאיים אולם כיום ברמת הגולן, כל הרפתות מעבירות את הזבל לאתר טיפול שם הוא מתאזן כימית וביולוגית לעיתים גם משמש ליצירת חשמל כתוצר לוואי ולאחר האיזון הוא עובר לשימוש החקלאות כקומפוסט. **המים מהרפתות עוברים תהליך של טיפול ומוזרמים למערכת הביוב האזורית שם הם עוברים טיפול ומוזרמים לחקלאות.**

מרעה - ברעייה יש מספר אלמנטים העלולים לגרום לזיהום מים: א. הרביצה לאורך נחלים ומעיינות - תופעה זו עלולה לגרום לעליה בריכוזי החנקן במים ובכך לגרום לזיהום. כיום חלק גדול מהחקלאים מתקינים שוקתות באזורים מרוחקים מהמים. מחקר בנושא שהתקיים בגולן, בדק ומצא שרעייה גורמת לעליה של ריכוז החנקות במים.